
Analiza rolului și locului cooperăției meșteșugărești în România în perioada etatizată

Prof. univ. dr. Constantin ANGHELACHE (*actincon@yahoo.com*)

Academia de Studii Economice din București / Universitatea „Artifex” din București

Conf. univ. dr. Mădălina-Gabriela ANGHEL (*madalinagabriela_anghel@yahoo.com*)

Universitatea „Artifex” din București

Abstract

Geneza apariției și evoluției cooperăției meșteșugărești în România își are rădăcini foarte adânci. A apărut și s-a consolidat de-a lungul timpului, reprezentând în permanență o componentă a structurii economice din țara noastră, oferind locuri de muncă și valorificând resursele material-financiare locale. În perioada supercentralizată a României, cooperăția în general, iar cea meșteșugărească în special, a cunoscut o evoluție importantă. Rămăsese singurul segment economico-social care nu era de stat și se baza pe proprietatea comună limitată, cooperatistă. Avântul unor cooperative meșteșugărești a fost atât de mare încât în anul 1959, o serie de entități cooperatiste meșteșugărești, cele mai puternic dezvoltate, au fost transformate în întreprinderi industriale de stat. Putem spune că „a fost un proces de naționalizare a unor cooperative meșteșugărești”, cu toate consecințele ce decurg din aceasta. În perioada etatizată a existat un număr mare de cooperative de profil la care au existat cooperatori, cooperatori-salariați și salariați.

Cooperăția meșteșugărească, în perioada etatizată, avea o contribuție importantă la formarea Produsului Social (forma de evidență națională în metoda producției materiale).

Cuvinte cheie: cooperăția meșteșugărească, cooperativă, cooperatori, unități de deservire a populației, economie centralizată

Clasificarea JEL: J21, P13.

Introducere

Autorii efectuează un amplu studiu cu privire la evoluția cooperăției meșteșugărești în perioada economiei centralizate. Pe bază de tabele sintetice întocmite prin preluarea datelor din anuarele statistice corespunzătoare timpului, se pune în evidență modul în care a evoluat acest sector de activitate. Se expun apoi date cu privire la numărul de cooperative meșteșugărești, numărul de cooperatori, precum și structura teritorială (regională sau pe județe). Se constată evoluția pozitivă și creșterea producției atât în mediul urban cât și în mediul rural.

Pentru reliefarea unor aspecte cu privire la evoluția cooperăției meșteșugărești de-a lungul întregii perioade de 45 de ani, autorii au recurs și la analize pe intervale mai scurte de timp. Articolul cuprinde un număr important de tabele și reprezentări grafice care fac studiul mai ușor de interpretat și înțeles.

Literature review

Anghelache (2018) a efectuat un amplu studiu al apariției sistemului cooperatist în România și evoluției acestuia de la Marea Unire și până în prezent. Anghelache, Anghel și Marinescu (2018), precum și Anghelache și Anghel (2018) au analizat evoluția cooperăției meșteșugărești în ultima sută de ani. Anghelache (2018) a studiat importanța cooperăției meșteșugărești, precum și a întregului sistem cooperatist național în economia unei țări. Bontems și Fulton (2009) au realizat o analiză comparativă între cooperative și societăți comerciale. Borgen (2004) a abordat aspecte privind motivarea în organizațiile cooperatiste. Novkovic (2008) a evidențiat elementele specifice cooperativelor. Torres Pérez (2016) a pus accentul pe economia colaborativă.

Metodologia cercetării, date, rezultate și discuții

Analiza evoluției activității cooperăției meșteșugărești până în anul 1964, pe baza datelor din anuarul statistic din anul 1965, deoarece, în anul 1959, s-a produs un declic în ceea ce privește numărul entităților cooperatiste meșteșugărești, prin transformarea unora dintre acestea în întreprinderi industriale de stat.

Constatăm că, în continuare, după 1959 evoluția activității în domeniul cooperăției meșteșugărești a fost oarecum stagnantă ca număr de cooperative, unități de deservire a populației, numărul de cooperatori total și numărul de cooperatori din unitățile de deservire a populației.

Numărul cooperativelor și al unităților de deservire a populației, în perioada 1950-1964

Tabelul 1

Anul	Cooperative		Unități de deservire a populației	
	Valoare absolută	Ritm de modificare*	Valoare absolută	Ritm de modificare*
1950	568	-	2 127	-
1951	642	13.03	2 854	34.18
1952	679	5.76	4 859	70.25
1953	637	-6.19	5 205	7.12
1954	657	3.14	5 361	3.00
1955	637	-3.04	5 549	3.51
1956	637	0.00	6 168	11.16
1957	650	2.04	7 372	19.52
1958	638	-1.85	8 227	11.60
1959**	356	-44.20	9 257	12.52
1960	345	-3.09	10 463	13.03
1961	323	-6.38	11 109	6.17
1962	321	-0.62	12 067	8.62
1963	317	-1.25	11 084	-8.15
1964	303	-4.42	10 974	-0.99

Notă: *Calculare proprii

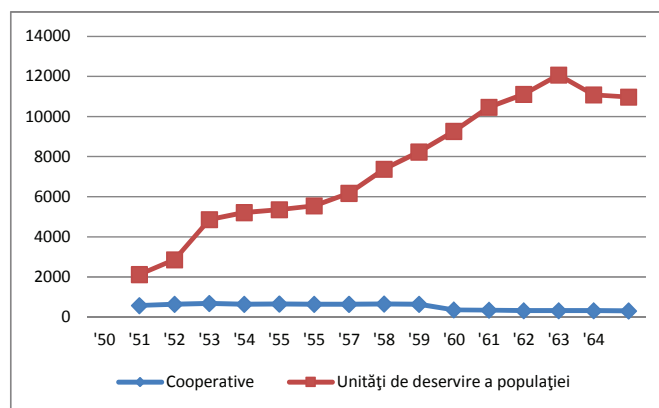
** În cursul anului 1959, unele unități industriale cooperatiste s-au transformat în întreprinderi industriale de stat.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.

Sistematizare proprie.

Evoluția numărului cooperativelor în perioada 1950-1964

Figura 1

Sursa: reprezentare proprie

Reține atenția faptul că după 1959, numărul cooperativelor a crescut, ajungând în 1964 la 121.228 persoane, dintre care 82.018 acționau în domeniul de deservire a populației.

Numărul membrilor cooperatori, în perioada 1950-1964

Tabelul 2

Anul	Cooperatori		
	Total	în unități de deservire a populației	
		Valoare absolută	Pondere (%)*
1950	65 304	11 601	17.76
1951	90 320	21 645	23.96
1952	103 789	40 048	38.59
1953	110 078	42 125	38.27
1954	124 733	44 097	35.35
1955	130 985	44 878	34.26
1956	145 694	54 328	37.29
1957	156 130	56 951	36.48
1958	165 249	59 805	36.19
1959	104 000	62 126	59.74
1960	110 416	67 895	61.49
1961	115 257	75 713	65.69
1962	122 976	82 195	66.84
1963	120 815	80 627	66.74
1964	121 228	82 018	67.66

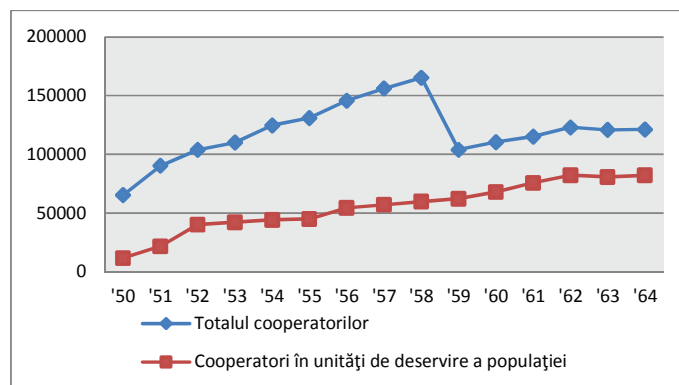
Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.

Sistematizare proprie.

*Calculare proprii.

Evoluția numărului cooperativelor în perioada 1950-1964

Figura 2

Sursa: reprezentare proprie.

Am continuat analiza structurii cooperației meșteșugărești în perioada 1960 – 1964, pornind de la faptul că anul 1959 fiind un moment de inflexiune, ne-a preocupat să vedem care este evoluția în continuare, a unităților de deservire a populației, a numărului de cooperatori pe care îi prezentăm în tabelul 3.

Unități de deservire a populației pe activități, în perioada 1960-1964

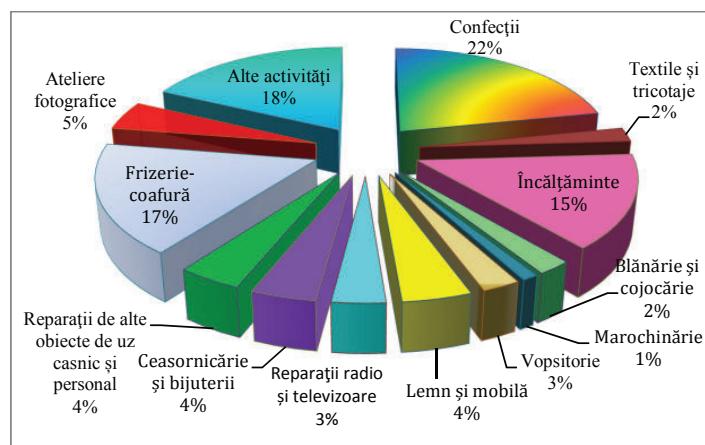
Tabelul 3

Tipuri de activități	1960	1964
Confecții	2 113	2 396
Textile și tricotate	105	242
Încălțăminte	2 031	1 611
Blănărie și cojocărie	205	238
Marochinărie	80	112
Vopsitorie	241	265
Lemn și mobilă	321	481
Reparații radio și televizoare	318	371
Ceasornicărie și bijuterii	356	452
Reparații de alte obiecte de uz casnic și personal	288	450
Frizerie-coafură	1 920	1 887
Ateliere fotografice	579	499
Alte activități	1 906	1 970
Total	10 463	10 974

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.
Sistematizare proprie.

Structura unităților de deservire a populației pe activități în anul 1964

Figura 3

Sursa: reprezentare proprie

**Numărul cooperatoarelor în unități de deservire a populației
în perioada 1960-1964**

Tabelul 4

Tipuri de activități	1960		1964	
	Valoare absolută	Pondere (%)*	Valoare absolută	Pondere (%)*
Confecții	20 303	29.90	24 613	30.01
Textile și tricotaje	537	0.79	2126	2.59
Încălțăminte	13 621	20.06	12 067	14.71
Blănărie și cojocărie	980	1.44	1289	1.57
Marochinărie	367	0.54	569	0.69
Vopsitorie	918	1.35	1 321	1.61
Lemn și mobilă	2 662	3.92	4 664	5.69
Reparații radio și televizoare	992	1.46	1343	1.64
Ceasornicărie și bijuterii	1 050	1.55	1 488	1.81
Reparații de alte obiecte de uz	1007	1.48	1 895	2.31
Frizerie-coafură	16 579	24.42	19 246	23.47
Ateliere fotografice	2181	3.21	2 440	2.97
Alte activități	6 693	9.87	8 957	10.92
Total	67 895	100.00	82 018	100.00

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.

Sistematizare proprie. *Calculare proprii.

Am analizat, apoi, structura cooperăției meșteșugărești pe cele 16 regiuni și cele două orașe, București și Constanța, în perioada 1955-1964. Am urmărit acest segment de timp mai lung pentru a avea o imagine mai clară a modului în care a evoluat activitatea în domeniul cooperăției meșteșugărești.

**Cooperativele meșteșugărești pe regiuni, în perioada 1960-1964
(la sfârșitul anului)**

Tabelul 5

Regiunea	Anul	Cooperative	Unități de deservire a populației
Regiunea Argeș	1960	13	384
	1964	12	458
Regiunea Bacău	1960	16	564
	1964	14	586
Regiunea Banat	1960	31	1068
	1964	30	1143
Regiunea Brașov	1960	36	966
	1964	30	977
Regiunea București	1960	10	361
	1964	10	350
Regiunea Cluj	1960	21	584
	1964	19	658
Regiunea Crișana	1960	18	404
	1964	16	396
Regiunea Dobrogea	1960	8	273
	1964	7	215

Regiunea	Anul	Cooperative	Unități de deservire a populației
Regiunea Galați	1960	24	660
	1964	18	640
Regiunea Hunedoara	1960	12	409
	1964	11	568
Regiunea Iași	1960	14	319
	1964	13	413
Regiunea Maramureș	1960	16	475
	1964	14	546
Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară	1960	20	510
	1964	17	508
Regiunea Oltenia	1960	21	477
	1964	20	582
Regiunea Ploiești	1960	23	818
	1964	20	766
Regiunea Suceava	1960	15	463
	1964	12	420
Orașul București	1960	41	1 428
	1964	33	1 161
Orașul Constanța	1960	6	300
	1964	7	287

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.
Sistematizare proprie.

În tabelul 5 am prezentat structura pe regiuni a cooperativelor meșteșugărești, în perioada 1960-1964. În acest tabel sunt cuprinse numărul de cooperative și unități de deservire a populației.

Numărul cooperatorilor pe regiuni, în perioada 1960-1964 (la sfârșitul anului)

Tabelul 6

Regiunea	Anul	Cooperatori	
		Total	în unități de deservire a populației
Regiunea Argeș	1960	3 116	2 440
	1964	3 768	2 835
Regiunea Bacău	1960	3 261	2 672
	1964	3 485	3 013
Regiunea Banat	1960	9 474	6 501
	1964	10 560	8 113
Regiunea Brașov	1960	10 676	5 778
	1964	10 826	6 980
Regiunea București	1960	2 702	1 930
	1964	3 078	2 113
Regiunea Cluj	1960	7 762	4 475
	1964	7 468	5 170
Regiunea Crișana	1960	4 343	2 449
	1964	5 041	2 899
Regiunea Dobrogea	1960	2 163	1 376
	1964	2 501	1 532

Regiunea	Anul	Cooperatori	
		Total	în unități de deservire a populației
Regiunea Galați	1960	5 691	3 521
	1964	6 204	4 535
Regiunea Hunedoara	1960	3 077	2 511
	1964	3 902	3 605
Regiunea Iași	1960	2 897	2 214
	1964	3 260	2 701
Regiunea Maramureș	1960	3 519	2 349
	1964	4 161	3 085
Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară	1960	5 859	3 415
	1964	6 853	4 486
Regiunea Oltenia	1960	5 650	3 077
	1964	6 031	3 999
Regiunea Ploiești	1960	8 377	5 495
	1964	9 385	6 098
Regiunea Suceava	1960	2 553	2 035
	1964	2 512	2 156
Orașul București	1960	27 007	13 647
	1964	29 577	16 347
Orașul Constanța	1960	2 289	1 960
	1964	2 616	2 351

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.

Sistematizare proprie.

În tabelul 6 este prezentat pe regiuni, numărul de membri cooperatori, pe total și pe cele două tipuri de cooperative, în perioada 1960-1964. Continuăm analiza cu interpretarea datelor privind atelierele meșteșugărești și mică industrie particulară, așa cum a evoluat în intervalul 1960-1964, pe ramuri ale economiei naționale precum și pe regiuni ale României din această perioadă de timp. Datele sunt regăsite în tabelul 7.

Numărul unităților din atelierele meșteșugărești și mica industrie particulară, pe ramuri, în anii 1960-1964

Tabelul 7

Ramura	1960	1964
Prelucrarea metalelor	11 106	3 426
Chimie	1 004	448
Prelucrarea lemnului	16 575	8 657
Textile	1 603	1 002
Confecții	28 927	13 325
Piele, încălțăminte	9 574	5 008
Alimentară	10 153	3 681
Total	84 974	38 724

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 196

Sistematizare proprie.

Populația ocupată în atelierele meșteșugărești și mica industrie particulară, pe ramuri, în anii 1960-1964

Tabelul 8
Număr persoane

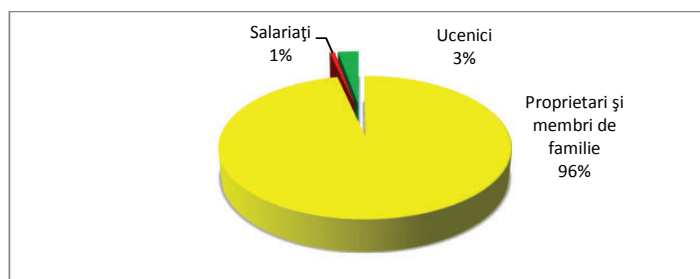
	Anii	Proprietari și membri de familie	Salariați	Ucenici	Total
Prelucrarea metalelor	1960	11355	33	307	11 695
	1964	3 521	-	32	3 553
Chimie	1960	1 174	51	37	1 262
	1964	516	-	16	532
Prelucrarea lemnului	1960	17 196	261	1009	18 466
	1964	8 896	-	195	9 091
Textile	1960	1 720	27	17	1764
	1964	1 073	-	0	1079
Confecții	1960	29 339	60	1 087	30 486
	1964	13 489	-	260	13 749
Piele, încălțăminte	1960	9 704	57	75	9 836
	1964	5 055	-	14	5 069
Alimentară	1960	10 946	110	18	11 074
	1964	3 991	-	4	3 995
Total	1960	88 057	615	2 567	91 239
	1964	40 054	-	533	40 587

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.
Sistematizare proprie.

În tabelul 8 am prezentat populația ocupată în atelierele meșteșugărești și mica industrie particulară, pe ramuri, în perioada 1960-1964. Populația ocupată este structurată pe proprietari și membri de familie, salariați, ucenici. Se prezintă și situația pe total.

Ponderea populației ocupate în atelierele meșteșugărești și mica industrie particulară, pe ramuri, în anul 1960

Figura 4

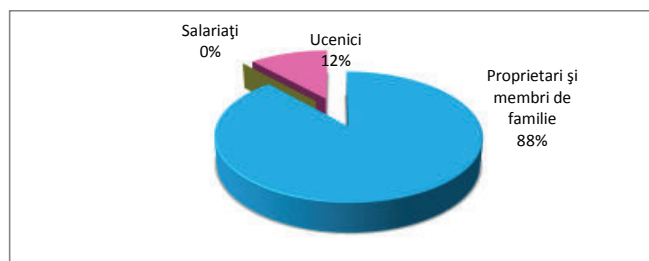

Sursa: reprezentare proprie.

În diagramele de structură 4 și 5 se prezintă grafic ponderea populației ocupate în atelierele meșteșugărești și mică industrie particulară pe ramuri în anul 1960 (figura 4), respectiv 1964 (figura 5).

Ponderea populației ocupate în atelierele meșteșugărești și mică industrie particulară, pe ramuri, în anul 1964

Figura 5

Sursa: reprezentare proprie.

În tabelul 9 este prezentat numărul unităților din ateliere meșteșugărești și mică industrie particulară, în perioada 1960-1964, pe regiuni ale țării.

Numărul unităților din ateliere meșteșugărești și mică industrie particulară, pe regiuni, în perioada 1960-1964

Tabelul 9

Regiunea	1960	1964
Regiunea Argeș	6 092	2 196
Regiunea Bacău	6 283	2 080
Regiunea Banat	5 900	3 114
Regiunea Brașov	4 998	2 079
Regiunea București	5191	3 534
Regiunea Cluj	5 406	3 533
Regiunea Crișana	4 677	2 152
Regiunea Dobrogea	1 383	534
Regiunea Galați	4 440	2 084
Regiunea Hunedoara	3 332	1981
Regiunea Iași	3 846	970
Regiunea Maramureș	2 564	1 018
Regiunea Mureș- Autonomă Maghiară	3 683	1897
Regiunea Oltenia	8 491	2 577
Regiunea Ploiești	8 886	3 457
Regiunea Suceava	4 229	2 515
Orașul București	5 132	2 793
Orașul Constanța	435	210
Total	84 974	38 724

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.
Sistematizare proprie.

Figura 6 relevă, pe baza datelor din tabelul 6.21, structura numărului unităților din atelierele meșteșugărești și mica industrie particulară, în anul 1964.

Structura numărului unităților din ateliere meșteșugărești și mica industrie particulară, pe regiuni, în anul 1964

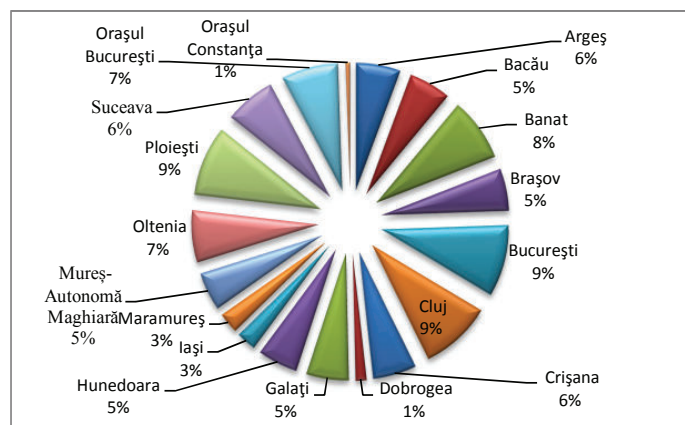

Figura 6

Sursa: reprezentare proprie.

În tabelul 10 sunt prezentate date cu privire la proprietarii și membrii de familie, salariați, ucenici, precum și totalul acestora în anii 1960 și 1964. Datele sunt structurate pe regiuni.

Populația ocupată în atelierele meșteșugărești și mica industrie particulară, pe regiuni, în perioada 1960-1964

Tabelul 10

Regiunea	Anul	Proprietari și membri de familie	Salariați	Ucenici	Total
Regiunea Argeș	1960	6 178	30	47	6 255
	1964	2 267	-	22	2 289
Regiunea Bacău	1960	6 488	45	87	6 620
	1964	2 108	-	11	2 119
Regiunea Banat	1960	6 246	61	255	6 562
	1964	3 281	-	75	3 356
Regiunea Brașov	1960	5 181	27	279	5 487
	1964	2 153	-	46	2 199
Regiunea București	1960	5 277	21	180	5 478
	1964	3 659	-	81	3 740
Regiunea Cluj	1960	5 569	28	134	5 731
	1964	3 624	-	58	3 682
Regiunea Crișana	1960	5 050	118	179	5 347
	1964	2 230	-	36	2 266
Regiunea Dobrogea	1960	1 398	-	67	1 465
	1964	540	-	11	551

Regiunea	Anul	Proprietari și membri de familie	Salariați	Ucenici	Total
Regiunea Galați	1960	4 531	15	96	4 642
	1964	2 119	-	18	2 137
Regiunea Hunedoara	1960	3 471	14	53	3 538
	1964	2 180	-	18	2 198
Regiunea Iași	1960	3 889	5	44	3 938
	1964	980	-	4	984
Regiunea Maramureș	1960	2 658	14	47	2 719
	1964	1 070	-	12	1 082
Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară	1960	3 996	40	245	4 281
	1964	2 045	-	54	2 099
Regiunea Oltenia	1960	8 700	53	307	9 060
	1964	2 634	-	17	2 651
Regiunea Ploiești	1960	9 357	45	226	9 628
	1964	3 587	-	44	3 631
Regiunea Suceava	1960	4 293	5	82	4 380
	1964	2 548	-	9	2 557
Orașul București	1960	5 334	79	220	5 633
	1964	2 818	-	16	2 834
Orașul Constanța	1960	441	15	19	475
	1964	211	-	1	212
RPR	1960	88 057	615	2 567	91 239
	1964	40 054	-	533	40 587

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965.
Sistematizare proprie.

• Evoluția cooperăției meșteșugărești în România, în perioada 1965-1969

Pe baza datelor din anuarul statistic, de acum al Republicii Socialiste România, din 1970, am efectuat o analiză asupra evoluției activității cooperăției meșteșugărești pe activități, luând ca ani 1965, 1966, 1967 și apoi în continuare până în 1969.

Am efectuat analiza structurii și evoluției cooperăției meșteșugărești pe ramuri de activitate, în perioada 1965-1969, precum și pe județe, de acum, în anul 1969.

Numărul cooperativelor și al unităților de deservire a populației, în perioada 1965-1969

Tabelul 11

Anul	Cooperative		Unități de deservire a populației	
	Valoare absolută	Ritm de modificare*	Valoare absolută	Ritm de modificare*
1965	302	-	11100	-
1966	301	-0.33	10 953	-1.32
1967	305	1.33	10 798	-1.42
1968	354	16.07	11 685	8.21
1969	393	11.02	12175	4.19

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1970. Sistematizare proprie.

*Calculare proprii.

În tabelele 11 și 12 sunt inserate datele privind numărul cooperativelor și unităților de deservire a populației în perioada 1965-1969 (tabelul 11), respectiv numărul membrilor cooperatori în aceeași perioadă de timp (tabelul 12).

Numărul membrilor cooperatori, în perioada 1965-1969

Tabelul 12

Anul	Cooperatori (total)		din care: în unități de deservire a populației		
	Valoare absolută	Ritm de modificare (%) [*]	Valoare absolută	Pondere (%)	Ritm de modificare (%) [*]
1965	128 534	-	83 930	65.30	-
1966	136 462	6.17	85 657	62.77	2.06
1967	146 426	7.30	87 148	59.52	1.74
1968	156 443	6.84	90 660	57.95	4.03
1969	172 158	10.05	93 636	54.39	3.28

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1970.

Sistematizare proprie.

*Calculule proprii.

De asemenea, am efectuat analiza pe baza datelor de care am dispus, asupra evoluției atelierelor meșteșugărești necooperativizate și mica industrie particulară. Aici, termenul de atelier meșteșugăresc necooperativizat are în vedere încercarea care s-a făcut în perioada 1965-1969 în ceea ce privește aprobarea unor sectoare private în economia națională, chiar dacă aceasta era de tip „centralizat”.

Numărul unităților din atelierelor meșteșugărești necooperativizate și mica industrie particulară, pe ramuri, în perioada 1965-1969

Tabelul 13

Ramuri	1965	1969
Prelucrarea metalelor	3 801	3 792
Chimie	508	279
Prelucrarea lemnului	8 708	6 546
Confecții și textile	14 309	8 741
Piele, încălțăminte	5192	3 420
Alimentară	4 620	1 5 244
Total	40 756	30 750

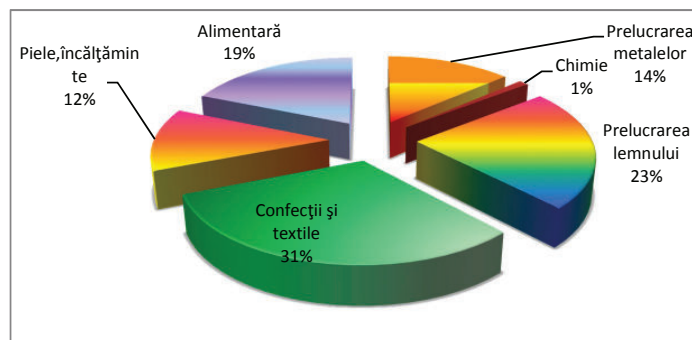
Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1970.

Sistematizare proprie.

Tabelul 13 prezintă numărul unităților din atelierelor meșteșugărești necooperativizate și mica industrie particulară, pe ramuri, în perioada 1965-1969, iar în figura 7 se redă structura, prin intermediul unei diagrame.

**Structura numărului unităților din atelierele meșteșugărești
necooperativizate și mica industrie particulară, pe ramuri, în anul 1969**

Figura 7

Sursa: reprezentare proprie.

**Populația ocupată în atelierele meșteșugărești necooperativizate și mica
industrie particulară, pe ramuri, în perioada 1965-1969**

Tabelul 14

	Anul	Proprietari și membri de familie	Salariați	Ucenici	Total
Prelucrarea metalelor	1965	3 903	-	35	3 938
	1969	3 949	-	63	4 012
Chimie	1965	586	-	4	590
	1969	336	-	5	341
Prelucrarea lemnului	1965	9 021	-	182	9 203
	1969	6 961	-	239	7 200
Confecții și textile	1965	14 574	-	242	14 816
	1969	9 015	-	196	9 211
Piele, încălțăminte	1965	5 237	-	14	5 251
	1969	3 467	-	11	3 478
Alimentară	1965	5160	-	1	5161
	1969	5 780	-	6	5 786
Total	1965	42 402	-	483	42 885
	1969	32 600	-	523	33 123

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1970.

Sistematizare proprie.

Am efectuat o analiză a atelierelor meșteșugărești necooperativizate, dar care în realitate, erau „soră” cu activitatea meșteșugărească din cooperativele de producție. Aceasta a fost o încercare de a transforma proprietatea cooperatistă în proprietate privată, cu efectele care, ulterior, nu au mai fost acceptate de structura de gândire din perioada etatizată.

• **Evoluția cooperației meșteșugărești pe județe în anul 1974**

În baza datelor din anuarul statistic al RSR din anul 1975, am continuat prezentarea datelor cu privire la cooperația meșteșugărească din România, pe județe, luând în calcul unitățile de deservire a populației, unitățile cooperative, cooperatorii în total, precum și pe cei din deservirea populației.

În continuarea studiului am considerat unii indicatori (număr de cooperative și unități de deservire a populației) pe care i-am analizat pentru perioada 1970-1974. Datele sunt cuprinse în tabelul 15.

**Indicatori ai cooperației meșteșugărești
în perioada 1970-1974 (la sfârșitul anului)**

Tabelul 15

Anul	Cooperative	Unități de deservire a populației	Cooperatori	
			Total	în unități de deservire a populației
1970	409	12 399	195 236	102 040
1971	436	12 714	218 396	105 325
1972	452	12 689	242 895	106 215
1973	357	12 936	263 198	109 796
1974	378	12 973	266 478	115 708

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1975.

Sistematizare proprie.

În tabelul 16 se prezintă numărul de unități ale cooperației meșteșugărești de deservire a populației și numărul de cooperatori, pe activități, în anii 1970 și 1974.

Unități ale cooperăției meșteșugărești de deservire a populației și cooperatori, pe activități, în perioada 1970-1974

Tabelul 16

Anul	1970	1970	1974	1974
	Număr unități	Cooperatori (persoane)	Număr unități	Cooperatori (persoane)
Confecții	2 233	26 060	2 431	31 814
Textile și tricotaje	389	3 916	409	5 228
Încălțăminte	1 588	11 484	1495	11105
Blănărie și cojocărie	311	1635	393	2 492
Marochinărie	177	986	203	1 662
Spălătorii, curățătorii și vopsitorii chimice	362	2 014	469	2 713
Lemn și mobilă	527	5 175	553	6 023
Reparații de radio și televizoare	535	1 980	650	2 470
Ceasornicărie și bijuterii	561	1915	687	2 361
Reparații de alte obiecte de uz casnic și personal	765	5 259	788	6 298
Frizerie-coafură	1 886	20 628	1958	19 959
Ateliere fotografice	540	2 250	561	2 141
Alte activități	2 525	18 738	2 376	21 437
Total	12 399	102 040	12 973	115 703

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1975.

Sistematizare proprie.

Structura pe regiuni a unităților cooperatiste și a numărului de cooperatori este prezentată în tabelul 17.

Cooperația meșteșugărească, pe județe, în anul 1974 (la sfârșitul anului)

Tabelul 17

Județul	Cooperative	Unități de deservire a populației	Cooperatori	
			total	în unități de deservire a populației
Alba	11	330	5193	2193
Arad	12	466	7 320	3 565
Argeș	8	320	7 870	2 583
Bacău	9	343	5 419	2 654
Bihor	15	351	11 293	3 545
Bistrița-Năsăud	5	99	1 645	938
Botoșani	5	161	2 320	1197
Brașov	13	429	7 748	3 729
Brăila	7	351	6 695	2 906
Buzău	5	192	4 343	2 120
Caraș-Severin	5	284	2 207	1564
Cluj	16	458	12 844	5 006
Constanța	13	475	7 387	4 498
Covasna	6	138	2 619	840
Dâmbovița	8	212	5 512	1849

Județul	Cooperative	Unități de deservire a populației	Cooperatori	
			total	în unități de deservire a populației
Dolj	12	418	7 342	3 622
Galați	8	335	6 369	3 329
Gorj	7	164	4 096	1485
Harghita	9	207	5 365	1750
Hunedoara	9	502	4 375	3 082
Ialomița	5	181	2 237	1379
Iași	8	307	5 514	3 082
Ilfov	6	207	4 044	1182
Maramureș	12	406	6 647	2 743
Mehedinți	4	171	2 553	1245
Mureș	17	427	11889	4174
Neamț	8	242	6121	2 248
Olt	6	243	3140	1992
Prahova	12	511	12 208	4 443
Satu Mare	10	285	6179	2 376
Sălaj	5	128	2 521	962
Sibiu	14	354	9104	3 091
Suceava	11	326	5 718	2 064
Teleorman	7	181	3 862	1554
Timiș	15	567	12 407	5 428
Tulcea	5	160	3 645	1272
Vaslui	4	167	2 476	1388
Vâlcea	7	252	3 616	1895
Vrancea	7	235	2 777	1744
Municipiul București	32	1 388	41 858	18 986
Total	378	12 973	266 478	115 703

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1975.

În aceste tabele am arătat evoluția activității cooperăției meșteșugărești pe activități și cooperăția meșteșugărească prin prisma evoluției din punct de vedere al numărului de cooperative și cooperatori.

• Evoluția cooperăției meșteșugărești în perioada până în anul 1980

Am utilizat datele din anuarul statistic al RSR publicat în anul 1981, care dă date cu privire la cooperăția meșteșugărească din această perioadă, cooperăția meșteșugărească pe activități și cooperăția meșteșugărească pe județe ale țării.

În tabelul 18 am prezentat, pentru perioada 1975-1980, evoluția numărului de entități cooperatiste meșteșugărești, pe cele două forme: cooperative și unități de deservire a populației.

**Numărul entităților din cooperația meșteșugărească
în perioada 1975-1980**

Tabelul 18

Anul	Cooperative		Unități de servire a populației	
	Valoare absolută	Ritm de modificare (%)*	Valoare absolută	Ritm de modificare (%)*
1975	395	-	13 200	-
1976	406	2.78	13 375	1.33
1977	410	0.99	13 526	1.13
1978	420	2.44	13 838	2.31
1979	431	2.62	14 159	2.32
1980	442	2.55	14 725	4.00

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1981.

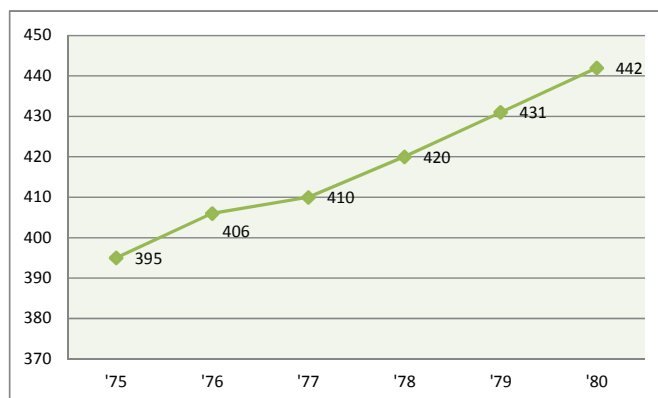
Sistematizare proprie.

*Calculare proprii.

În figura 8 este prezentată dinamica evoluției numărului de cooperative meșteșugărești în perioada 1975-1980.

**Evoluția numărului cooperativelor meșteșugărești
în perioada 1975-1980**

Figura 8

Sursa: reprezentare proprie.

**Personalul din cooperația meșteșugărească
în perioada 1975-1980**

Tabelul 19

Anul	Cooperatori total	Muncitori în unitățile de servire a populației
1975	279 040	121 417
1976	298 400	121 879
1977	304 111	122 284
1978	316 148	131 087
1979	329 160	135 076
1980	337 211	138 220

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1981. Sistematizare proprie.

Numărul de membri cooperatori și muncitori (salariați) este prezentat în tabelul 19. Datele sunt pentru perioada 1975-1980.

**Unități ale cooperației meșteșugărești de deservire a populației, pe
activități, în perioada 1975-1980**

Tabelul 20

Anul	1975 Număr unități	1975 Muncitori (persoane)*	1980 Număr unități	1980 Cooperatori (persoane)*
Confecții	2 460	32 764	2 769	34 968
Textile și tricotate	429	5 854	599	9 431
Încălțăminte	1 548	11 290	1334	10 460
Blănărie și cojocărie	407	2 500	505	3 578
Marochinărie	210	1729	291	2 057
Spălătorii, curățătorii și vopsitorii chimice	490	2 865	557	3 363
Lemn și mobilă	537	6118	647	7 509
Reparații de radio și televizoare	688	2 707	735	3 401
Ceasornicărie și bijuterii	705	2 624	749	3 371
Reparații de alte obiecte de uz casnic și personal	811	7 092	1014	9 387
din care întreținere și reparații auto-moto	178	3 657	253	5 456
Frizerie-coafură	1971	19 940	2 093	20 969
Ateliere fotografice	586	2 366	555	2 613
Alte activități	2 358	23 568	2 877	27 113
Total	13 200	121 417	14 725	138 220

* muncitori în unitățile de deservire a populației.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, 1981.

Sistematizare proprie.

Tabelul 20 prezintă situația pe unități cooperatiste și tipuri de activitate pentru anii 1975 și 1980.

Nu trebuie să uităm că în perioada etatizată activitatea din sectorul cooperației meșteșugărești a avut influențe în evoluția sa, în funcție de anumite hotărâri, legități care s-au impus în această perioadă de timp.

Pe total, referindu-ne doar la acest sector de activitate, putem trage concluzia că a reprezentat în permanență o activitate utilă, benefică în cadrul

structurii economiei naționale. Acest aspect este și mai evident în contextul în care vom efectua și o analiză succintă, în legătură cu celelalte ramuri, domenii ale activității cooperatiste din România, respectiv credit, dar mai ales, de consum.

Concluzii

Studiul pe baza căruia s-a realizat acest articol evidențiază că acest sector al cooperăției, cel meșteșugăresc, a jucat în perioada economiei etatizate, un rol important în economia țării. Reprezenta un sector economico-social bine definit, cu cooperative bine consolidate, având un număr important de cooperatori și salariați.

Producția meșteșugărească era bine reprezentată și pe plan extern, prin exporturi. Cooperăția meșteșugărească avea și o întreprindere specializată de Comerț Exterior.

De la începuturile sale, cooperăția meșteșugărească a reprezentat un sector al economiei naționale care valorifică resursele locale și oferă locuri de muncă. Aceeași situație este și în prezent, mai ales în condițiile șomajului, lipsa locurilor de muncă sau nuvelul redus al investițiilor.

Bibliografie

1. Anghelache, C. (2018). *Evoluția Centenară a Sistemului cooperatist în România*, Editura Economică, București
2. Anghelache, C., Anghel, M.G., Marinescu, R.T. (2018). *Significant aspects on the centennial evolution of the handicraft cooperatives*. Romanian Statistical Review, Supplement, no. 12, pp. 230-248
3. Anghelache, C. (2018). National cooperative system – component of economic and social development. *Romanian Statistical Review, Supplement*, 4, 18-31
4. Anghelache, C. (2018). The role of handicraft cooperation in Romania's economic development and growth. *Romanian Statistical Review, Supplement*, 5, 280-296
5. Anghelache, C., Anghel, M.G. (2018). The Centennial Evolution of Handicraft Cooperation in Romania, *International Symposium „Romania in the Year of the Centenary. The European and global socio-economic Context”*, „Artifex” University of Bucharest, 159-179
6. Bontems, P., Fulton, M. (2009). Organizational Structure, Redistribution and the Endogeneity of Cost: Cooperatives, Investor-Owned Firms and the Cost of Procurement. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 72 (1), 322-343
7. Borgen, S.O. (2004). Rethinking incentive problems in co-operative organizations. *The Journal of Socio-Economics*, 33, 383-393
8. Novkovic, S. (2008). Defining the co-operative difference. *The Journal of Socio-Economics*, 37 (6), 2168-2177
9. Torres Pérez, F. (2016). Co-operatives: Between State Control and the Collaborative Economy. *Journal of Co-operative Studies*, 49 (3), 5-12
10. *** Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RPR, 1965
11. *** Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al RSR, edițiile 1970, 1975, 1981